

یادداشت . . .

طرح های جامع جزیره کیش و مساله توسعه

دکتر سعید پورعلی

طرح جامع شهری و منطقه‌ای، نقشه‌ی راهبردی، کلان‌نگر و آینده‌نگر توسعه‌ی یک منطقه است. این طرح باید در نظر گرفتن ظرفیت‌ها و محدودیت‌های محیطی، منابع انسانی،

ساختارهای اقتصادی، اکولوژی، و نیازهای جمعیت فعلی و آینده، چارچوب کلی رشد و کاربری فضاها، تامین خدمات و زیرساخت‌ها، حفاظت از محیط‌زیست و تامین عدالت فضایی را برای چند دهه بعد تدوین می‌کند. طرح جامع هدف ندارد صرفاً کاربری زمین را تعیین کند، بلکه آرایش امکان تحقق چشم‌اندازهای ملی، منطقه‌ای و محلی را با هم‌دلی میان دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی و جوامع محلی فراهم آورد. در مقابل، طرح‌های موضعی و موضوعی، اسنادی مکمل و جزئی‌تر هستند که بر محور یک موضوع خاص (از جمله حمل و نقل، گردشگری، محیط‌زیست، مدیریت بحران، مسکن و مانند آن) با نقطه/ناحیه جغرافیایی معین (برای نمونه، سواحل ویژه، فضای بازار، بافت تاریخی، مراکز فناوری و...) متمرکز می‌شوند و نقششان تشریح تفصیلی شرایط، چالش‌ها و راهکارهای اجرایی بر بستر همان افق مقبول طرح جامع است. این اسناد مکمل، ضمن هماهنگی با اسناد فرادست (ملی و منطقه‌ای و طرح جامع)، قابلیت تطبیق بر نامه‌ها، بیانیه‌ها و مقتضیات متحول محیطی را بالا می‌برند و از تک‌روندی شدن توسعه و رشد ناهماهنگ زیر حوزه‌ها جلوگیری می‌کنند.

در جزیره کیش، تاریخچه تدوین و اجرای طرح جامع و پس از آن، طرح‌های موضعی و موضوعی، به‌منابه یک‌پاگاه اصلی توسعه معاصر جزیره، نمونه‌ای موفق، البته نه بی‌چالش، از برنامه‌ریزی آینده‌نگر فضایی است. کیش تا اوایل دهه ۱۳۷۰، منطقه‌ای با بافت سنتی محدود، جمعیت اندک، و زیرساخت‌های بسیار ابتدایی بود و تنها در حد یک زیستگاه پرت برای صیادان و معدودی گردشگر داخلی شناخته می‌شد. با طرح منطقه آزاد شدن کیش و ورود نگاه سرمایه‌گذاری ملی و فراملی، ضرورت داشتن نقشه توسعه یافته و راهبردی به شسدت حس شد. نخستین طرح جامع کیش، نه تنها ساختار فیزیکی و کاربری اراضی را پایه‌ریزی کرد بلکه ظرفیت‌های گردشگری، اقتصادی، سکونت، و محیط‌زیستی جزیره را در قالب یک الگوریتم سیستمی به رسمیت شناخت؛ تنظیم پهنه‌های گردشگری، ساماندهی دسترسی جاده‌ای، پیش‌بینی زیرساخت‌های خدماتی، محدود کردن ارتفاع ساختمان‌ها و تراکم جمعیتی، و تخصیص اراضی به کاربری‌های مشخص، همه آثار مستقیم این طرح بودند.

اما توسعه‌ی متوازن و پاسخگو به تحولات سریع چنددهه اخیر، نیازمند حرکت فراتر از طرح مادر بود و همین ضرورت، راه را برای تدوین طرح‌های موضعی و موضوعی گشود؛ طرح‌هایی که یکی بر توسعه پایدار سواحل و حفاظت از اکوسیستم‌های مرجانی تمرکز داشت، دیگری به تحول محله‌دهای ویژه گردشگری (مانند شهرک صدف و سواحل اختصاصی) پرداخت، و شماری به تفصیل شبکه حمل و نقل، بنادر جدید، فرودگاه، و حتی جزئیات سازماندهی پسماند و منابع آب در شرایط رشد جمعیت گردشگر اشاره کرد. و همین طرح‌های موضعی و موضوعی بودند که به برنامه‌ریزان کیش امکان دادند هر زمان با چالش یا تهدید جدیدی – رشد بی‌رویه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در مناطق حساس زیستی، تمرکز بر گردشگری کم‌درام یا حتی بحران‌های محیطی – روبه‌رو شدند، بازنگری علمی و سریع در روند توسعه انجام دهند و سیاست‌های اجرایی متناسب با نیاز روز وضع کنند.

مطالعه تطبیقی عملکرد طرح جامع و زیر مجموعه‌هایش نشان می‌دهد بزرگ‌ترین نقش مدیریتی این اسناد، تضمین توازن بین توسعه فیزیکی – اقتصادی جزیره و حفاظت از پایداری اکولوژیک و اجتماعی آن بوده است. اگر چه فشارهای بیرونی اعم از جذب سریع سرمایه‌گذار، رقابت منطقه‌ای میان مناطق آزاد و بعضاً ناهماهنگی اجرا، گاه طرح مادر را به چالش کشیده است، اما وجود بستر اسنادی و ساختار تفصیلی برای باز طراحی سیاست‌ها همواره امکان مهار روندهای شتاب‌ده یا ضد پایدار را ایجاد کرده است. برای نمونه، مدیریت ریسک‌های زیست محیطی و حفاظت از تنوع زیستی سواحل و آبستگاه‌های مرجانی، کاملاً در اسناد موضوعی محیط‌زیست کیش لحاظ شد و توانست تعادلی میان سودآوری اقتصادی و الزام به حفاظت ایجاد کند.

از زاویه مدیریت شهری و حکمرانی محلی، باید تأکید کرد که طرح جامع کیش، اگر چه همواره بر سر اهداف کلی توسعه بر وزنوا جذابیت بازاری خود تأکید داشته، اما در اجرای عملی پروژه و اولویت‌گذاری‌ها، تأکیر به استفاده از اسناد موضعی و موضوعی برای تامین نیازهای خاص و اقتضای جزیره شده است. مثلاً در برابر رشد بی‌رویه ساخت‌وساز در سواحل، مطالعات و مداخلات موضعی سبب شد ساخت‌وساز کنترل شود و از آشفتگی کالبدی و لطمه به سرمایه‌های طبیعی پیشگیری گردد. همچنین توسعه زیرساخت‌های درمانی ویژه (گردشگری سلامت) با باز آفرینی بافت‌های بومی برای جذب گردشگر فرهنگی از دل طرح‌های موضعی شکل گرفت و توانستند ضمن تنوع بخشی به الگوی جذب سرمایه و گردشگر، از تک‌بعدی شدن اقتصاد جزیره و وابستگی بیش از حد به تنها یک زیر حوزه جلوگیری کنند.

در جمع‌بندی می‌توان گفت طرح جامع و طرح‌های موضعی و موضوعی، نه صرفاً ابزاری برای ساماندهی کالبدی، بلکه شالوده‌ای راهبردی برای افزایش تاب‌آوری جزیره کیش در برابر شوک‌های اقتصادی، سرمایه‌گذاری، محیطی و حتی اجتماعی بودند. موفقیت نسبی کیش، در مقایسه با بعضی مناطق آزاد دیگر ایران که فاقد چنین اسناد و پیوستگی‌های راهبردی و اجرایی بودند، خود شاهدی بر نقش بنیادین این رویکرد است. با این حال، همواره پایداری اثر بخشی این اسناد نیازمند بازنگری پیوسته، مشارکت ذی‌نفعان، شفافیت در سیاست گذاری و اعطاف پذیری علمی در برابر چالش‌های متحول ظهور است. تجربه کیش نشان می‌دهد که حتی در بستر فشار شدید سرمایه‌گذاری، اگر طرح جامع به‌درستی به‌روزرسانی و اجرا شود و اسناد موضعی و موضوعی دقیق و به‌نگام همراه برنامه باشند، تحقق توسعه پایا و پایدار در مناطق خاص ایران ممکن است و الگویی الهام‌بخش برای سیاست‌گذاران سایر مناطق به حساب می‌آید.

✳️ **عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی و کارشناس مناطق آزاد تجاری – صنعتی**

باهدف تقویت همکاری‌های بخش خصوصی در حوزه بنادر و لجستیک بر گزار شد؛

برگزاری نشست اعضای انجمن بنادر خصوصی ایران

اقتصاد کیش – با حضور مدیرعامل سازمان منطقه آزاد انزلی در نشست تخصصی اعضای انجمن بنادر خصوصی ایران با محوریت توسعه همکاری‌ها در حوزه لجستیک و بنادر شمال کشور، به میزبانی شرکت محور طلایی کاسپین، در بندر کاسپین بر گزار شد. به گزارش اقتصاد کیش این نشست با حضور فعالان و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در حوزه بندری، اعضای انجمن بنادر خصوصی ایران و با حضور مصطفی طاعتی مقدم، مدیرعامل و معاونین اقتصادی و بندری سازمان منطقه آزاد انزلی، برگزار شد. در جریان این نشست، شرکت کنندگان ضمن بازدید از زیرساخت‌های ایجاد شده در بندر کاسپین توسط بخش خصوصی، به تبادل نظر درباره چالش‌ها، فرصت‌ها و مسیرهای توسعه سرمایه‌گذاری و تسهیل فرایندهای تجاری در بندر نسل جدید پرداختند. طاعتی مقدم در این نشست با تأکید بر رویکرد حمایتی سازمان منطقه آزاد انزلی نسبت به فعالیت‌های بخش خصوصی، بندر کاسپین را یکی از ظرفیت‌های برجسته توسعه محور در حاشیه دریای خزر دانست و از آمادگی کامل سازمان برای پشتیبانی از سرمایه‌گذاران خبر داد.

مدیران شرکت محور طلایی کاسپین نیز به عنوان میزبان نشست، گزارشی از اقدامات انجام شده و برنامه‌های آتی این مجموعه در راستای توسعه فعالیت‌های لجستیکی، حمل و نقل ترکیبی و خدمات بندری ارائه دادند. در پایان، اعضای انجمن بنادر خصوصی ایران با استقبال از ظرفیت‌های موجود در بندر کاسپین، پیشنهادهای جهت تشکیل کارگروه مشترک برای پیگیری مسائل اجرایی و هماهنگی‌های بیشتر با دستگاه‌های متولی مطرح کردند.

تأکید دبیر شورای عالی مناطق آزاد بر لزوم ارائه مشوق‌های سرمایه‌گذاری در حوزه گردشگری مناطق آزاد

اقتصاد کیش - دبیر شورای عالی مناطق آزاد تجاری –

صنعتی و ویژه اقتصادی با تأکید بر ضرورت اصلاح قوانین مالیاتی در مناطق آزاد کشور گفت: مالیات بر ارزش افزوده برای فعالان گردشگری در مناطق آزاد باید مشابه برخی کشورها مانند ترکیه حذف شود تا فضای رقابتی برای سرمایه‌گذاری در این حوزه تقویت شود.

به گزارش اقتصاد کیش رضا مسرور در نشست اعضای هیأت مدیره جامعه حرفه‌ای هتل‌داران ایران و رؤسای جوامع هتل‌داران مناطق آزاد که با هدف بررسی موانع، چالش‌ها و راهکارهای توسعه‌ای حوزه هتل‌داری و گردشگری در مناطق آزاد کشور برگزار شد با قدردانی از تلاش فعالان صنعت گردشگری،

مشوق‌هایی برای فعالین اقتصادی لحاظ شده، باید در بخش گردشگری نیز بسته‌های حمایتی مدون تعریف مسرور، بر ضرورت اصلاح قوانین مالیاتی در مناطق آزاد کشور تأکید کرد و گفت: مالیات بر ارزش افزوده برای فعالان گردشگری در مناطق آزاد باید، مشابه برخی

کشورها مانند ترکیه حذف تا فضای رقابتی برای سرمایه‌گذاری در این حوزه تقویت شود. وی همچنین بر لزوم رفع مشکلات حقوقی مرتبط با ثبت جوامع هتل‌داری و تسهیل فرآیندهای حقوقی برای مدیران، ایجاد کمپ‌های کارگري ویژه هتل‌ها در قالب جانیمایی مشخص برای اسکان تیر و های خدماتی، برگزاری جشنواره‌های گردشگری تابستانی در مناطق آزاد به منظور افزایش سفرها در فصل تابستان و لزوم یکپارچگی مدیریتی در حوزه گردشگری و میراث فرهنگی در برخی مناطق تأکید کرد.

دبیر شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی همچنین به لزوم طراحی راهکارهای تأمین انرژی و مشارکت بخش خصوصی در حل نازاری‌های انرژی مناطق آزاد اشاره کرد و از سرمایه‌گذاری‌های جدید در این حوزه خبر داد.

مسرور هم چنین بر پیگیری جدی موضوعات مطرح شده از طریق دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و مکاتبه با نهادهای مرتبط، ابراز امیدواری کرد که با هم‌افزایی فعالین صنعت گردشگری و نهادهای اجرایی، بتوانیم مسیر توسعه پایدار این صنعت را در مناطق آزاد کشور را هموار کنیم. گفتنی است در ابتدای این نشست هر یک از رؤسا و اعضای هیأت مدیره جامعه هتل‌داران ضمن بیان نسل سوم خبر داد و افزود: همان‌طور که در حوزه تولید

دغدغه‌ها، موانع اجرایی و مسائل مربوط با توسعه خدمات گردشگری و اقامتی در مناطق آزاد به موضوعاتی از جمله مالیات بر ارزش افزوده، مشوق‌های سرمایه‌گذاری، فرآیند اخذ مجوزها، ضرورت تسهیل قوانین مربوط به ساخت و بهره‌برداری از هتل‌ها و زیرساخت‌های گردشگری در این مناطق پرداختند.

سرپرست شرکت عمران، آب و خدمات کیش عنوان کرد:

استفاده از ظرفیت هنرمندان بومی کیش در بازسازی شهری کیش

اقتصاد کیش – سرپرست شرکت عمران، آب و خدمات کیش از اجرای طرح‌های گسترده در حوزه مدیریت شهری این جزیره خبر داد و گفت: این طرح‌ها شامل توسعه نمادهای هنری، نوسازی مبلمان شهری، ارتقای سیستم‌های مدیریت پسماند و بهره‌برداری کامل از فاضلاب تصفیه‌شده برای آبیاری فضای سبز و زیباسازی این جزیره است.

علی عدلی با اشاره به اهمیت زیباسازی شهری اظهار کرد: در آستانه نوروز ۱۴۰۴، نماز جدید با مشارکت هنرمندان سراسر کشور در سطح جزیره نصب شد و ۴۵ نماز قدیمی نیز بازسازی و رنگ‌آمیزی شدند.

وی ادامه داد: سمپوزیم مجسمه‌سازی با همکاری انجمن مجسمه‌سازان کشور برگزار و هفت اثر هنری در نقاط مختلف جزیره جانیمایی شد؛ از جمله این آثار، مجسمه مفهومی «مادر» در میدان مادر و پروژه «هفت آینه هنر» در گذر هنرمندان است که با هدف ارج نهادن به هنر اصیل ایرانی در ابتدای سال جدید نصب و اجرا شد.

وی تأکید کرد: استفاده از ظرفیت هنرمندان بومی کیش در بازسازی نمادها و اجرای نقاشی‌های دیواری از جمله سمت‌های اصلی شرکت در راستای ارتقای هویت بصری و سیمای شهری جزیره است.

نوسازی مبلمان شهری و ارتقای روشنایی معابر علی همچنین از اقدامات انجام شده در حوزه مبلمان شهری خبر داد و گفت: در سال گذشته، ۱۸ آلاچیق جدید در نوار ساحلی نصب و بیش از ۲۰ هزار قدیمی

صنایع چوب

کلیه سفارشات MDF، چوبی دکوراسیون، غرفه و منزل تلفن: ۰۷۴۹۸۲۵۲۰

معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری منطقه آزاد کیش اعلام کرد:

پلاک ورود موقت ۱۰ ساله برای خودروهای گردشگری کیش

اقتصاد کیش – معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری منطقه آزاد کیش از تصویب پلاک ورود موقت با مدت ۱۰ سال برای خودروهای گردشگری خاص خبر داد و افزود: خودروهای خاص و ممتاز در صنعت گردشگری می‌تواند به عنوان یک ابزار جذابیت‌آفرین و تمایزبخش، به‌ویژه برای جزیره زیبای کیش عمل کند.

به گزارش اقتصاد کیش، مسعود نیک افروز گفت: برخی مقاصد گردشگری دنیا با ارائه خدمات خودروهای کلاسیک و سوپر اسپرت، خود را از رقبا متمایز می‌کنند و جزیره کیش که محور تحولات اقتصادی آن مبتنی بر صنعت گردشگری است، از این قاعده مستثنی نیست.

وی افزود: به منظور افزایش جریان مالی کسب و کارهای منطقه و توسعه اقتصادی آن، تقویت برند کیش و ایجاد جذابیت برای گردشگران که نهایتاً منجر به رجوع سرمایه‌گذاران و صاحبین صنایع برای ثروت آفرینی در منطقه آزاد کیش می‌گردد، استفاده از پتانسیل قانون احکام دائمی توسعه کشور در حوزه گمرکی با همکاری شسورای تأمین در دستور کار قرار گرفته و برای آن دسته از خودروهای ورود موقت شده که در صنعت گردشگری فعال هستند، ترخیص واردات موقت با پلاک ده ساله صورت می‌گیرد.

معاون اقتصادی و سرمایه‌گذاری سازمان منطقه آزاد کیش افزود: خودروهای گردشگری مذکور نباید در موضوع سایر خودروهای ورود موقت (موسوم به گذر موقت) که مهلت حضور آنها حداکثر دو سال است، اشتباه شود.

وی با اشاره به افزایش گردشگران داخلی و خارجی با ورود خودروهای خاص طی یکسال اخیر و استفاده از خودروهای لوکس در رویدادهای گردشگری (مثل نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها یا مسابقات) که عنوان یک ابزار بازاریابی و توجه رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی، بر افزایش تمایل سرمایه‌گذاری و ورود فعالان اقتصادی به منطقه اشاره نمود.

مدیرکل صداوسیما ی کیش:

رویداد ایران جان، یک فرصت کم‌نظیر برای نمایش ظرفیت‌های گردشگری کیش در سطح ملی و بین‌المللی است

اقتصاد کیش – مدیرکل صداوسیما ی کیش با اشاره به سند زیست بوم رسانه‌ای کیش، گفت: کیش در یک چشم‌انداز سه ساله در مسیر تبدیل به شبکه گردشگری است.

به گزارش اقتصاد کیش، داود سیروس افزود: مراکز استانی بر اساس دستورالعمل سازمانی موظف به تهیه سند زیست‌بوم تخصصی بومی شدند و سند زیست‌بوم کیش شامل: فرصت‌ها، تهدیدها، ظرفیت‌ها و سایر مولفه‌های مرتبط با مأموریت رسانه‌ای در منطقه تدوین و پس از تأیید برای اجرا ابلاغ شده است.

وی گفت: پیرو سند زیست بوم، سند اقدام نیز برای تقویت نقاط قوت و کاهش نقاط ضعف طراحی و تدوین شده است.

داود سیروس با اشاره به خلاصه و کاربردی بودن سند اقدام، گفت: از این سند در برنامه‌ریزی‌های روزمره استفاده می‌شود.

مدیرکل صداوسیما ی کیش، اهمیت مشارکت فعالان فضای مجازی و تولیدات مردمی را در تحقق اهداف سند اقدام با اهمیت برشمرد و گفت: بهره‌گیری از تولیدات رسانه‌ای مردمی و محتوای تولیدی سایر رسانه‌ها و فعالان فضای مجازی از بندهای سند اقدام است و می‌توانند به تحقق اهداف سند زیست‌بوم نیز کمک کنند.

وی با اشاره به اهمیت صدا و سیما در فرآیند فعالیت رسانه‌ای در کیش را می‌توان در دو در سطح منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای تعریف کرد.

داود سیروس با اشاره به ظرفیت ایجاد شده برای معرفی کیش در رسانه ملی، گفت: فرصت پخش روزانه ۱۰ ساعت برنامه تولیدی مراکز از آنتن شبکه‌های ملی از پارسل فراهم شده و تولیدات مراکز از شبکه‌های یک، دو، سه، قرآن، مستند، نسیم، نهای و چهار پخش می‌شود.

او افزود: پخش برنامه‌های تولیدی کیش از آنتن شبکه‌های ملی، تبلیغات مؤثری برای کیش فراهم کرده است.

مدیرکل صداوسیما ی کیش توسعه زیرساخت‌ها را برای استمرار روند تهیه و تولید برنامه‌های تلویزیونی ضروری برشمرد و گفت: تداوم تبلیغات فرامنطقه‌ای کیش در قالب رسانه ملی، نیازمند حمایت در حوزه زیر ساخت و منابع انسانی است.

داود سیروس، گفت: راهاندازی استودیوی تیشنه‌ای در ساحل کیش از پیشنهادات مطرح شده برای پخش روزانه برنامه‌های تلویزیونی در شبکه‌های ملی است.

وی افزود: با بهره‌گیری از دوربین‌های ثابت شهری از نقاط مختلف کیش، تصاویر زنده و متنوعی برای پخش در ساعات مختلف جدول پخش برنامه‌های شبکه کیش و سراسری، به عنوان محتوای مکمل می‌توان استفاده کرد.

مدیرکل صداوسیما ی کیش با اشاره به رویداد هفته‌های ایرانی، گفت: رویداد ایران جان در دی‌ماه سال به استادن هر مکان اختصاص یافته است و در روز از این رویداد یک هفته‌ای، در اختیار صداوسیما ی کیش قرار گرفته است.

داود سیروس خاطر نشان کرد: رویداد ایران جان، فرصت خوبی برای معرفی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های منطقه آزاد کیش در سراسر کشور است.

وی افزود: شبکه‌های ملی، استانی و بین‌رمری صدا و سیما در رویداد ایران جان، محور برنامه‌های خود را بر اساس استان میزبان این طرح برنامه‌ریزی می‌کنند.

مدیرکل صداوسیما ی کیش با اشاره به اهمیت تولید محتوای خلاقانه در این رویداد، از فعالان رسانه‌ای و فرهنگی کیش درخواست کرد برای معرفی کیش، برنامه‌سازان صدا و سیما را یاری کنند و طرح‌ها و پیشنهادهای خود را برای تولید برنامه‌های با کیفیت در سطح ملی و فراملی ارائه دهند.

سیروس افزود: رویداد ایران جان، این یک فرصت کم‌نظیر برای نمایش ظرفیت‌های گردشگری منطقه آزاد کیش در سطح گسترده ملی و بین‌المللی است.

با یک تماس مشترک شوید ۴۴۴۲۴۹۹۹

پرتیراژترین و با سابقه ترین نشریه جزیره کیش ۴۴۴۲۴۹۶۹ ۴۴۴۲۴۹۹۹

گسترده ترین شبکه اطلاع رسانی داخلی منطقه آزاد کیش